

ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ટ 2022 સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 ગુજરાતી

Question Paper - 4

વિભાગ - A

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડિને ફરીથી લખો : (4)

ઉક્તિ

- ‘ભાણા ભે, ઘરે હંધાય છે તો હાજાં નરવાં ને?’
- ‘બા, જીવલાનું દેવું ક્યારે પૂરું થશે?’
- ‘કાલ્ય હવારે રૂપિયો દઈ જશું.’
- ‘તમે કોણી સાથે આવ્યા છો?’

પાત્ર

(અ) લેખકનાં બા

(બ) દેવજી

(ક) શ્રીમદ્રના મામા

(સ) ચંદ્રકાન્ત પંડ્યા

(ઇ) ભાણેજનાં મામી

(બ) નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો:

OCEAN
કલાસીમ

OCEAN
કલાસીમ

OCEAN
કલાસીમ

OCEAN
કલાસીમ

(04)

5. એક જમાનામાં ચીનના લોકો ગામમાં કોઈ માંદું પડે તો ડૉક્ટર ને
સજી કરતાં. (દરદી, ડૉક્ટર, નર્સ)

6. શાહુકારનો ચોપડો જીનું થોડું વાંચે? (છોકરો, ચોપડો, વંશજ)

7. માણેક કરાંજતી હતી, આકાશને કદીક વીજળી વીંધી જતી હતી.

(બબડતી, કરાંજતી, રિસાતી)

8. 'આપણી બબલીની જ પગલી જાણે !' આ વાક્ય કુંગરની પત્ની
બોલે છે. (કુંગર, કુંગરની પત્ની, કુંગરની મા)

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (02)

9. લેખકની બાબે મૂળ જમીન શેઠને કેમ સોંપી દીધી ?

► લેખકની બાબે મૂળ જમીન ઘેડનાર કે દેખભાગ રાખનાર કોઈ નહોતું તેથી શેઠને સોંપી દીધી.

10. લેખક એક સ્થાનથી બીજા સ્થાન વચ્ચેના અંતર વિશે શાશ્વી

છેતરાતા હતા?

► મધુર તડકાને અને હવાને કારણે લેખક એક સ્થાનથી બીજા સ્થાન વચ્ચેના અંતર વિષે છેતરાયા હતા.

(S) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો :

(ગ) મે ત બે) (4)

11. નીનાબુધીને બાળમંડિરમાં ભણાવવાનું કામ કેમ છોડી દીધું ?

➤ વીનુકાકાના આગ્રહને કારણે દીકરા અંકિતને પણ કોમ્પ્યુટર
કલાસમાં દાખલ કર્યો હતો. તેથી સામાન્ય વર્ગને પોષાય એમ ન
હતી. આથી નાનીબુધીને ભારે હૈયે બાળમંડિરમાં ભણાવવાનું કામ
છોડી અંકિતની ફી માટે ટ્યુશન શરૂ કર્યો.

12. આંબા પટેલને મણાર શા માટે જવું પડ્યું?

➤ આંબા પટેલના મામાએ માણસ મોકલીને સંદેશો

કહેવડાવ્યો હતો. સંદેશામાં ભાણાને જે ક્રમ કરતા હોય તે

પડતા મૂકીને મણાર આવીને રોટલા શિરાવવા જણાવ્યુ

હતું. આ સંદેશો સાંભળીને આંબા પટેલને મણાર જવું

પડ્યું.

13. ખોલણમાં પગ લપસવા છતાં લેખક કેવી રીત બચ્યા ?

➢ ખોલણમાં લેખક નો પગ લપસ્યો પરંતુ સૌ એકબીજા દોરડાની સાંકળથી સંકળાવેલા હતા. આથી આ દોરડાએ તેમને પકડી રાખ્યા. પોતે ખોલણની એક બાજુને વળાવી રહ્યા એટલે સૌએ મળીને એમને ખેંચી કાઢ્યા. આ રીતે તેઓ બચ્યી ગયા.

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે)

(06)

14. જીવલાનું પાત્રાલેખન તમારા શબ્દોમાં કરો.

➤ અભણા જીવલાએ એતર વેચાતું લેવા લેખકના પિતા પાસેથી ત્રણા સો રૂપિયા વ્યાજે લીધેલા. તે પ્રામાણિક અને દાનતનો શુદ્ધ હતો. ગમે તેવાં માઠાં વર્ષ ગયાં હોય અને પાક સારો ઉત્તર્યોન હોય તો પણ શાહુકારના છોકરાને આપદા ન પડવી જોઈએ, એટલે જેટલા પૈસા મળે તેટલા ચૂકવતો. ઉપરાંત દર વર્ષે લાકડાં, ડાંગર, કઠોળ, ગોળ, કેરી, શાકભાજુ, બોર, જાંબુ, શેરડી વગેરે (શાહુકારને ત્યાં

જઈ આપી આવતો. તેની પત્નીના મૃત્યુ પછી તેનું બારમું કરવા
બીજા શહુકાર પાસેથી કરજ લીધેલું. લેખક તેને ત્યાં ઉધરાણું કરવા
જતા તો તેને ઝતુ-ઝતુનાં ફળ, ચણાનો ઓળો, શેરડી, બોર, કેરી વગેરે
આવા આપતો અને સાથે ઘેર લઈ જવા પણ બાંધી આપતો. લેખક
ભાતું લીધા વિના આવ્યા હોય, તો તેમને ભાવતો શીરો જમાડતો.
લેખકને વાલોળ અને રીંગણાં બાંધી આપવા માટે તેની પાસે એકાદ
શેલી પણ ન હતી: જુવાનીમાં પણ જીવલો તદ્દન કૃશ થઈ ગયો હતો.
તેના પુત્રની અર્ધનાં દશા દરિદ્રતાને શરમાવે તેવી હતી. લેણદારના

**પૈસા દ્વારા ધોઈને આપવા માટે જીવલો રત્નિવસ કાળી મજૂરી
કરતો તોપણ તેનાં છોકરાં ભૂખે મરતાં. જીવલાની શુદ્ધ દાનત,
પ્રામાણિકતા અને તેના કુટુંબની અત્યંત કરુણા દશા જોઈને
લેખકે તેને ચોપડાની હંદજાળમાંથી મુક્ત કર્યો.**

15. લેખકે સૂચવેલાં સામાજિક જગ્યાનાં પગલાં જણાવો.

► લેખકે સામાજિક જગ્યા અંગે કેવાં પગલાં લેવાં તેનાં કેટલાંક સૂચનો કર્યા છે. પ્રજામાં મોટા પાયે મહામારી જેવા રોગ ન ફેલાય એ માટે સૌપ્રથમ હોસ્પિટલમાં સ્વચ્છતા રાખવી જરૂરી છે. અનાથાશ્રમમાં બાળકોની અને ઘરડાંઘરમાં વૃદ્ધોની સંખ્યા વધે એ તંદુરસ્ત સમાજનું લક્ષણ નથી, સમજ, વિવેક તેમજ સદ્ગતન સાથે જણે આપણે છુટાછેડા લીધા છે, પરિણામે સામાજિક પતન તરફ આપણે જઈ રહ્યા છીએ, એ માટે સામાજિક જગ્યા જરૂરી છે.

**ખાણી-પીણીની વસ્તુઓ તેમજ એની રીતભાતો અયોગ્ય છે જે
સામાજિક સ્વાચ્છને નુકસાન પહોંચાડે છે. એ અંગે સાચી સમજ તેમજ
જાણકારી સમાજની જગૃતિ માટે જરૂરી છે. તમાકુના ગુટકા, ધૂમ્રપાન,
વર્ગેરે વ્યસનો આરોગ્ય માટે નુકસાનકારક છે અને રોગનું મૂળ કારણ
ગરીબી અને ગંદકી છે. વ્યસનો વ્યક્તિ તેમજ સમાજના સ્વાચ્છને
નુકસાન પહોંચાડે છે. આ વાત પ્રજા સમજે એવી પરિસ્થિતિ સમાજે
ઉલ્લભી કરવી જોઈએ.**

16. 'ભૂખથીય ભૂંડી લીખ' પાઠના શીર્ષકની યથાર્થતા ચર્ચો.

➤ 'ભૂખથીય ભૂંડી લીખ' એ જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કૃત 'માનવીની ભવાઇ' જેવી પજ્ઝાલાલ પટેલની યશસ્વી નવલકથાનો કરુણાદ્ર અંશ છે.

નવલકથાના કેન્દ્રમાં છખનિયા દુકાળની કારમી, વિષમ, પરિસ્થિતિ છ. ભૂખરૂપી ડાકણે સૌના પ્રાણ હરી રહી છ. ત્યાં સુંદરજી શેઠના નેતૃત્વમાં, મહાજનોની મદદથી સદાવ્રત ખુલ્લાં મુકાયું છે. કાળું જે ઘ્રણ છે, એને ભૂખ માટે આમ હાથ લાંબો કરવો ગમતો નથી. રાજુને એ કહે છ. "આપણું તો કપાળેય કાણું છે ને આ ખોબોય કાણો

નીકળ્યો.” કાળુ લવારે ચડ્યો છે. રાજુ સાથે સ્વમાની કાળુનો કરુણા
સંવાદ ભલભલાને હલાવી નાખે એવો છે કાળું, રાજુ ને કહે છે, “તને
ખબર છે, ભૂખથી ભૂંડી ભીખ છે, ભૂખતો હાડમાંસ ગાળી નાખે છે, પણ
આ ભીખ તો, આપણા ગુમાનને આત્માનેય ઓગાળી નાખે છે, પાણી
ભરી દે છે.” કાળુ તેમજ રાજુના આ દર્કુણા - કરુણા સંવાદ દ્વારા લેખક
ભૂખ કરતાંથી ભીખને વધુ ભૂંડી કહી છે. છેલ્લે કાળુ મનમાં ને મનમાં
કહે છે. “... હવે તો ઝીકવા જ માંડ ! નથી વેઠાતાં રામ ! ભૂખય નથી
વેઠાતી ને આ ભીખય !” છેલ્લે મકાનનો ઓટલો ચડતાં કાળું ઝીકાય

પડે છે. 'ભૂખથી બુંડી ભીખ' શરીર્ષકની યથાર્થતા અહીં છે. લેખકે સંવાદની ધાર કાઢીને છેલ્લે લાઘ્યું છે. 'એ ઝીકાય પડ્યો પણી એ તો ગરમ વિચારોને લીધે, ભૂખનો માયો કે ગમે તે કારણે હોય.' એ વાત સ્પષ્ટ છે કે ભૂખ અસંખ્ય થઈ હતી. સ્વમાનને આત્મગૌરવને ટકાવવા જતાં ભીખ સામે સમાધાન ન કરતા, ઉત્ક્રંદ સંવેદનાએ કાળું જ ઝીકાય પડ્યો.

આ 'ભૂખથી બુંડી ભીખ' શરીર્ષક સમગ્ર કથા - અંશનો ભાવ - વ્યંજનાનું નિયામક બળ કે ધૂવબિંદુ બની રહે છે.

Thanks

For watching